

EXTRAS-RAPORT

privind participarea Autorității Electorale Permanente la sesiunile de dezbateri *Votul pe Internet, o soluție pentru cetățenii ce trăiesc în străinătate*, organizate de Fundația Friedrich Naumann pentru Libertate (FNF), alături de Forumul European Liberal (ELF), Laboratorul de Inițiative pentru Dezvoltare (LID Moldova) și E-CIVIS România

Ca urmare a invitației primite de la Fundația Friedrich Naumann pentru Libertate (FNF) de a participa la discuții legate de votul pe Internet, Autoritatea Electorală Permanentă (AEP) a răspuns pozitiv inițiativei organizatorilor de a reuni specialiști în domeniul electoral în cadrul unei întâlniri în format de videoconferință.

Sesiunea online propusă de organizatori a urmărit facilitarea dialogului și a schimbului de bune practici referitoare la integrarea noilor tehnologii în organizarea și desfășurarea proceselor electorale, cu atât mai mult în contextul generat de pandemia de COVID-19.

Sesiunile de dezbateri online au făcut parte dintr-o serie de conferințe online reunind experți internaționali și membri ai comisiilor electorale din Europa, politicieni europeni sau reprezentanți ai diasporei din România și din Republica Moldova.

Cu ocazia primei întâlniri, președintele AEP, domnul Constantin-Florin Mitulețu-Buică, a fost invitat să susțină, în deschiderea evenimentului, o prezentare despre viziunea AEP în ceea ce privește noile tehnologii în domeniul electoral. A doua sesiune online s-a concentrat asupra modalităților de exprimare a votului prin intermediul Internetului. Ambele dezbateri au fost moderate de domnul Victor Guzun, fost ambasador al Republicii Moldova în Estonia, care a avut rolul de a introduce tematica discuțiilor legate de votul electronic, care este, de altfel, o realitate în cazul estonian.

Din partea AEP, au participat președintele AEP, domnul Constantin-Florin Mitulețu-Buică, vicepreședinții AEP și șeful Departamentului cooperare internațională.

Prezentarea participanților și a subiectelor dezbătute

Locație: Videoconferință prin intermediul aplicației Zoom;

Rezumatul discuțiilor

Cele două sesiuni de dezbateri au fost moderate de domnul Victor Guzun, fost ambasador al Republicii Moldova în Estonia. Acesta a subliniat importanța digitalizării administrației publice

și a mecanismelor de vot, astfel încât acestea să respecte trei criterii esențiale: economie, eficiență și eficacitate. Votul pe Internet ar reduce costurile pe care le implică deplasarea la secția de vot, mai ales în cazul cetățenilor cu drept de vot cu domiciliul sau reședința în străinătate, timpul petrecut în secția de votare, dar și interacțiunea cu membrii secției de votare sau alți alegători, în contextul necesității respectării distanțării sociale și a limitării numărului de persoane prezente în spațiile închise. Eficiența votării pe Internet ar fi dovedită prin exemplul estonian, care reprezintă principalul reper al digitalizării administrației publice și a mecanismelor de vot în Europa, precum și un exemplu de bune practici. Eficacitatea votului prin intermediul Internetului ar rezulta din simplificarea modalității de vot, reducerea semnificativă a costurilor și digitalizarea procesului de numărare a voturilor.

În cadrul evenimentului, a fost prezentat modelul estonian de organizare a proceselor electorale, bazat pe votul electronic. Exemplul Estoniei este unul edificator, aceasta fiind un stat de mici dimensiuni și cu o populație comparabilă cu cea a Republicii Moldova, care a reușit să se remarce în ultimii 15 ani pe plan mondial la capitolul digitalizării activităților din domeniile administrativ, politic, din sfera sănătății, educației, etc.

Reprezentanții diasporei Republicii Moldova, care au participat la primul eveniment, la masa rotundă, și-au exprimat deschiderea față de introducerea modalităților de votare electronică. Opinia împărtășită de reprezentanții societății civile și de cercetătorii prezenți la cele două sesiuni de dezbateri a fost aceea că introducerea votului electronic va permite o participare mai largă a cetățenilor la alegeri, indiferent de locul în care aceștia se află în ziua scrutinului. Diminuarea costurilor suportate pentru organizarea alegerilor în afara țării a fost unul dintre argumentele centrale, evocate în cadrul discuției.

Reprezentantul CEC Moldova a subliniat faptul că votul pe internet ar putea deveni o realitate pentru toți cetățenii doar atunci când vor exista o fereastră de oportunitate, dar și deschidere din partea decidenților politici pentru a promova acest obiectiv. Din punct de vedere tehnic, lucrările necesare pentru a asigura baza logistică și pentru a garanta securitatea transferului de date pot fi realizate într-un timp relativ scurt, de aproximativ un an. Seria de evenimente tematice dedicate introducerii votului electronic în Republica Moldova va continua în perioada următoare, obiectivul principal fiind de a promova această modalitate de votare la distanță prin

toate metodele posibile, și de a plasa acest subiect pe un loc prioritar în agenda politicianilor. În acest sens, se preconizează elaborarea unui document de politici publice care să sprijine inițiativa și care să primească în viitor susținerea partenerilor de dezvoltare ai Republicii Moldova.

Reprezentanții din partea AEP au susținut că exemplul estonian de implementare a votului electronic este unul de apreciat, reprezentând o sursă de documentare și bune practici. Odată cu digitalizarea administrativă, implementarea noilor tehnologii în organizarea și desfășurarea proceselor electorale este o etapă necesară. Cu toate acestea, în perspectiva organizării proceselor electorale din România din anul 2020, o asemenea schimbare a modalității de vot ar fi un pas incert, ținând cont de faptul că un astfel de sistem de vot electronic necesită proiectare, testare și pilotare. De asemenea, organismele de management electoral care doresc să implementeze votul electronic trebuie să țină cont de necesitatea respectării confidențialității datelor cu caracter personal, dar și a secretului votului. Deși modelul estonian este unul performant, pentru a putea observa cu atenție avantajele și dezavantajele utilizării votului electronic, este necesar ca sistemul să evolueze în mai multe state, pentru a putea împărtăși experiențe și bune practici.

Concluzii

Sesiunea online a avut rolul de a crea cadrul propice pentru schimbul de idei în ceea ce privește perspectiva implementării votului electronic, în special, pentru cetățenii cu drept de vot care au domiciliul sau reședința în afara țării. În cadrul discuțiilor, s-a prezentat modelul estonian ca principal reper în domeniul implementării votului electronic. Votul electronic implică avantaje din punct de vedere al costurilor, timpului și eficacității, însă este un instrument care are nevoie de certificare adecvată, testare și pilotare, astfel încât siguranța datelor și a secretului votului cetățenilor să fie garantate.